

Vuonna 1920 heinäkuun 12 päivänä kokoontuivat Eduskunnan Pankkivaltuusmiehet puheenjohtaja Lavonius, herra Ramsay sekä varajäsenet Listo, af Heurlin ja Palmgren.

1 §.

L. 45
Puheenjohtaja esitti Ulkoasiainministeriön lähettämän, rauhanneuvotteluja Venäjän kanssa suorittavaltta Valtuuskunnalta saapuneen sähkösanoman t.k. 5 p:ltä, jossa pyydettiin ohjeita venäläiseltä taholta mainituissa neuvotteluissa nostetun, Suomen Pankin ja Venäjän Finanssiministeriön välistä punta- ja dollaritransaktionia vuodelta 1917 käsittävän kysymyksen johdosta sekä Pankin Johtokunnan tehtyyn kysymykseen vastaukseksi laatiman seuraavasisältöisen ehdotuksen:

„Oheellisessa, Ulkoasiainministeriön meille toimittamassa lähetevihkossa N° 7222 kosketellun kysymyksen johdosta saa Johtokunta seuraavassa lausua mielipiteensä.

Se asiakirja, josta Suomen Pankin velvollisuudet Venäjää kohtaan vuoden 1917 punta- ja dollaritransaktionin johdosta käyvät selville, on Pankin kirje luottokanslialle 26 p:ltä heinäkuuta 1917, jossa sanotaan:

„Viitaten eilispäiväiseen, Pietarissa pidettyyn neuvotteluun Finanssiministeriön edustajan Herra von Samen'in ja Suomen Pankin edustajan, allekirjoitaneen Ignatiuksen välillä, missä neuvottelussa Suomen Kenraalikuvernööri ja Ministerivaltiosihteeri olivat läsnä, saamme ilmoittaa että olemme valmiit Teille myymään Suomen markkoja Englannin puntiin ja U.S.A:n dollareihin £ 17,000,000:-- suuruisesta määrästä ja kurssiin, joka on 10 % parikurssia korkeampi. Suomalainen valuutta jätetään Finanssiministeriön käytettäväksi erissä, jotka vastaavat 2 - 2 ½ milj. puntaa tahi 10 - 15 milj. dollaria.

Finanssiministeri on oikeutettu samaan kurssiin Suomen markoilla ostamaan nämät valuutat takaisin viiden vuoden kuluessa.”

Se määrä ulkomaista valuuttaa, joka v. 1917 edellisen mukaisesti ostettiin Luottokanslialta, oli

£ 6,147,953:16.7 = Smk. 170,566,679:25
ja Doll. 20,000,000:- = Smk. 114,017,200:-
Yhteensä Smk. 284,583,879:25.

Ennenkuin Suomen Pankin velvollisuus myydä nämä valuutat takaisin astuu voimaan, on Venäjän luonnollisesti puolestaan täytettävä jo aikaa sitten langenneet sitoumuksensa Suomen Pankille. Pankki ei tietenkään voi suostua siihen, että venäläiset eristävät mielivaltaisesti valitun sitoumuksen muista, Suomen Pankin ja Venäjän valtion välisistä velkasuhteista. Jos joku niistä otetaan selvitettäväksi, niin ne ovat kaikki kerrallaan selvitettävät. Ennenkun Pankki ryhtyy toimiin sen valuutanhankinnan suhteen, joka edellisessä mainitun valuuttatransaktion johdosta voi tulla kysymykseen, on välttämätöntä että Pankin vastavaatimukset tunnustetaan, toisin sanoen että Venäjäkin maksaa velkansa Suomen Pankille.

Venäjän maksettavista Pankille ovat tärkeimmät jo aikoja sitten erääntyneet valuuttalainat, luvultaan neljä, kukin 100 miljoonan markan suuruinen. Kun näistä lainamääristä vain vähäinen osa on mak-

settu takaisin erästä lainaa uudistettaessa, on niiden maksamaton jäännös korkoineen tätä nykyä noin 400 miljoonaa Suomen markkaa. Välien selvittelyssä ne ehdottomasti ovat Pankille suoritettavat, ennenkuin voi olla puhettakaan edellämaitun valuutan takaisin myymisestä. Se seikka että Neuvostovenäjä mahdollisesti on julistanut Venäjän ulkomaan rahan määräiset velkasitoumukset mitättömiksi on tässä yhteydessä oikeudellista merkitystä vailla.

Pankki ei myöskään katso itseään velvolliseksi luovuttamaan valuutoita Venäjälle vähitellen pienissä erinä. Jos Venäjä haluaa ostaa ne takaisin, ovat ne ostettavat yhdellä kertaa. Venäjän on siis suoritettava sekä valuuttalainansa että puheenaolevan valuutan vasta-arvon, siis noin 685 miljoonaa Suomen markkaa kerrallaan, ennenkuin Pankki saattaa olla velvollinen luovuttamaan mainitut valuutat.

Lisäksi saa Johtokunta huomauttaa että Pankilla on hallussaan erilaisia Venäjän valtion antamia obligatsioneja, joita se pitää oikeutenaan käyttää vastikkeena mahdollisessa lopputilityksessä. Kun Venäjän valtio on ottanut huostaansa venäläiset yksi-

tyispankit on sanomattakin selvää että mahdollisessa lopputilityksessä Suomen Pankki on hyvitetty konttokurantti- ja muilla saatavillaan sanotuilta pankeilta samoinkuin Pankin Pietarissa omistaman talon ja sen irtaimiston arvollakin.”

Sittenkun kokoukseen kutsutut, Tarton rauhanneuvotteluista saapunut senaattori Alexander Frey oli lähemmin selvitetty venäläiseltä taholta tehtyjä vaatimuksia sekä Pankin Johtokunnan jäsenet Basilier ja Gråsten olivat antaneet asiaa koskevat lausuntonsa, valtuusmiehet keskusteltuaan hyväksyivät Johtokunnan esittämän ehdotuksen vastaukseksi, joka kirjelmällä oli saatettava Ulkoasiainministeriölle tiedoksi. (Kirjelmä n° 54). Tämän jälkeen herrat Frey, Basilier ja Gråsten poistuivat kokouksesta.

2 §.

Esiteltiin Valtiovarainministeriön pyytämä lausunto lakitiedettenkandidaatti Ernst Gråstenin Valtioneuvostolle osotetun anomuksen johdosta tulla selitetyksi hakukelpoiseksi Suomen Pankin Johtokunnan

avoimeksi joutuneeseen lainopillisen jäsenen virkaan. Valtuusmiehet katsoivat Gråstenin, joka lakitiedettenkandidaattitutkinnon suorittuaan oli toiminut neljä vuotta asianajajana hovioikeuskaupungissa, täyttävän Suomen Pankille 19 p. helmikuuta 1895 vahvistetun Ohjesäännön 7:ssä §:ssä säädetyt vaatimukset puheena olevaan virkaan ja oli vastaus tämän mukaisesti toimitettava Valtiovarainministeriölle. (Kirjelmä n° 55).

3 §.

Pöytäkirjaa tarkistamaan valittiin herrat af Heurlin ja Palmgren, jotka myös valtuutettiin yhdessä puheenjohtajan kanssa allekirjoittamaan Ulkoasiain- ja Valtiovarainministeriöille lähetettävät ylempänä mainitut kirjelmät.

Vakuudeksi:

A. Leson
ntty

Tarkastettu 13 p. heinäk. 1920.

M. A. Laronius

Axel Palmgren

Lauri af Heurlin

Heinäk. 12 p:nä 1920.

ULKOASIAINMINISTERIÖLLE.

N° 54.

Ministeriö on Suomen Pankin Johtokunnalle ja Valtuusmiehille lähettänyt seuraavan rauhanneuvotteluja Venäjän kanssa suorittavan Valtuuskunnan sähkösanoman t.k. 5 p:ltä:

„Ilmoittakaa Suomen Pankille että venäläiset nostivat tänään kysymyksen Suomen Pankin ja Venäjän Finanssiministeriön välisestä punta- ja dollaritransaktionista vuodelta 1917 ilmoittaen että koska Venäjällä nykyään on suuri ulkomaalaisen valuutan tarve he aikovat käyttää takaisinosto-oikeuttaan. Kysyivät oliko meillä asian johdosta jotakin esiintuotavana. Ilmoitimme ottavamme asiasta selvän ja antavamme vastauksen tuonnempana. Pyydämme Suomen Pankin Johtokunnan ja pankkivaltuusmiesten puolelta selviä ohjeita mitä on meidän vastattava.”

Tämän tiedustelun johdosta pyytävät Valtuusmiehet Pankin Johtokunnan tekemän ehdotuksen mukaisesti lausua seuraavaa:

Se asiakirja, josta käy selville, mitkä Suo-

men Pankin velvollisuudet Venäjää kohtaan ovat v:n 1917 punta- ja dollaritransaktionin johdosta, on Pankin kirje luottokanslialle 26 p:ltä heinäkuuta 1917, jossa sanotaan:

„Viitaten eilispäiväiseen, Pietarissa pidettyyn neuvotteluun Finanssiministeriön edustajan Herra von Samenin ja Suomen Pankin edustajan allekirjoittaneen Ignatiuksen välillä, missä neuvottelussa Suomen Kenraalikuvernööri ja Ministerivaltiosihteeri olivat läsnä, saamme ilmoittaa, että olemme valmiit Teille myymään Suomen markkoja Englannin puntiin ja U.S.A:n dollareihin £ 17,000,000:-- suuruisesta määrästä ja kurssiin, joka on 10 % parikurssia korkeampi. Suomalainen valuutta jätetään Finanssiministeriön käytettäväksi erissä, jotka vastaavat 2 - 2 ½ milj. puntaa tahi 10 - 15 milj. dollaria.

Finanssiministeri on oikeutettu samaan kurssiin Suomen markoilla ostamaan nämät valuutat takaisin viiden vuoden kuluessa.”

Se määrä ulkomaista valuuttaa, joka v. 1917 edellisen mukaisesti ostettiin luottokanslialta, oli

E 6,147,953:16:7 = Smk. 170,566,679:25
ja Doll. 20,000,000:- = Smk. 114,017,200:-
Yhteensä Smk. 284,583,879:25

Ennenkuin Suomen Pankin velvollisuus myydä nämä valuutat takaisin astuu voimaan, on Venäjän luonnollisesti puolestaan täytettävä jo aikaa sitten langenneet sitoumuksensa Suomen Pankille. Pankki ei tietenkään voi suostua siihen, että venäläiset eristävät mielivaltaisesti valitun sitoumuksen muista Suomen Pankin ja Venäjän valtion välisistä velkasuhteista. Jos joku niistä otetaan selvitettäväksi, niin ne ovat kaikki kerrallaan selvitettävät. Ennenkun Pankki ryhtyy toimiin sen valuutan hankinnan suhteen, joka edellisessä mainitun valuutatransaktion johdosta voi tulla kysymykseen, on välttämätöntä, että Pankin vastavaatimukset tunnustetaan, toisin sanoen että Venäjäkin maksaa velkansa Suomen Pankille.

Venäjän maksettavista Pankille ovat tärkeimmät jo aika-ja sitten erääntyneet valuuttalainat, luvultaan neljä, kukin 100 miljoonan markan suuruisen. Kun näistä lainamääristä vain vähäinen osa on maksettu takaisin erästä lainaa uudistettaessa,

on niiden maksamaton jäännös korkoineen tätä nykyä noin 400 miljoonaa Suomen markkaa. Välien selvittelyssä ne ehdottomasti ovat Pankille suoritettavat, ennenkuin voi olla puhettakaan edellämaitun valuutan takaisin myymisestä. Se seikka että Neuvosto-Venäjä mahdollisesti on julistanut Venäjän ulkomaan rahan määräiset velkasitoumukset mitättömiksi on tässä yhteydessä oikeudellista merkitystä vailla.

Pankki ei myöskään katso itseään velvolliseksi luovuttamaan valuutoita Venäjälle vähitellen pienissä erin. Jos Venäjä haluaa ostaa ne takaisin, ovat ne ostettavat yhdellä kertaa. Venäjän on siis suoritettava sekä valuuttalainansa että puheenaolevan valuutan vasta-arvo, siis noin 685 miljoonaa Suomen markkaa kerrallaan, ennenkuin Pankki saattaa olla velvollinen luovuttamaan mainitut valuutat.

Lisäksi katsovat Pankkivaltuusmiehet olevan syytä huomauttaa, että Pankilla on hallussaan erilaisia Venäjän valtion antamia obligatiooneja, joita se pitää oikeutenaan käyttää vastikkeena mahdollisessa lopputilityksessä.

Kun Venäjän valtio on ottanut huostaansa venäläiset yksityispankit, on sanomattakin selvää, että mahdollisessa lopputilityksessä Suomen Pankki on hyvitettävä konttokurantti- ja muilla saatavillaan sanotuilta pankeilta samoin kuin Pankin Pietarissa omistaman talon ja sen irtaimiston arvotakin.

VALTIOVARAINMINISTERIÖLLE.

N° 55. Palauttaen lähetevihkon N° 1,844, saavat Pankki-
valtuusmiehet lakitiedettenkandidaatti Ernst Gråsténin siihen liitetyn anomuksen johdosta kunnioittaisen lausua, että Gråstén, joka lakitiedettenkandidaattitutkinnon suorittuaan on neljän vuoden kuluessa asianajajana hovioikeuskaupungissa, Pankki-
valtuusmiesten mielestä täyttää ne vaatimukset tiedon ja kokemuksen suhteen, jotka Suomen Pankin Ohjesäännön 7:ssä §:ssä ovat asetetut kelpoisuusehdoiksi Johtokunnan lainopillisen jäsenen virkaan nimittämiseen.

Heinäkuun 28 päivä 1920.

SUOMEN PANKIN JOHTOKUNNALLE.

Johtokunnan kirjelmä kalvan heinäkuun 23 päivä N° 53 tähden esittelössä ovat Pankki-
valtuusmiehet, hyväksyen Johtokunnan esityksen päättäneet, että sittenkuin Pankin Tampereen konttorin kassanhoitaja neiti K. Juosila ja vaihtokassa-apulainen neiti J. Työriksen virantoimituksessa olivat kärsineet siällinen 1,800 ja jälkimmäinen 1,000 markan suuruisen vahingon, ovat puheenaolevat vahingot tällä kertaa Pankin varoista korvattavat.

Johtokunnan kirjelmä suurenut Tampereen konttorin asiasta Johtokunnalle lähettämä kirjelmä palautetaan tässä ohella.

SUOMEN PANKIN JOHTOKUNNALLE.

Johtokunnan kirjelmä kalvan heinäkuun 27 päivä N° 57.
Johtokunnan kirjelmä kalvan heinäkuun 27 päivä N° 57 tähden esittelössä ovat Pankki-